VERSIE 6-3-2023

Actualisatie honden-uitlaatbeleid

Gemeente Nijkerk, maart 2023

Inhoudsopgave

1 Inleiding ... 3
1.1 Het huidige honden-uitlaatbeleid ... 4
1.2 Hondenbelasting Nijkerk ... 5
1.3 De rol van de gemeente ... 5
1.4 Deze actualisatie ... 6
2 Kaders honden-uitlaatbeleid ... 7
2.1 Motie 1 november 2018 en gemeenteraad september 2021 ... 7
2.2 Visie beheer openbare ruimte ... 8
2.3 Pilot hondenpoepafvalbakken, openbare ruimte, handhaven en participatie ... 8
2.4 Wetgeving ... 10
2.5 Aandacht voor andere (huis)dieren ... 12
3 Visie op honden-uitlaatbeleid ... 13
3.1 Inkomsten en uitgaven in balans ... 13
3.2 Samen voor een schone leefomgeving ... 14
3.3 Verminderen overlast ... 14
3.4 Welzijn, communicatie en handhaving ... 15
4 Varianten voor actualisatie ... 18
4.1 Variant 1 we houden het zoals het is ... 18
4.2 Variant 2 overal opruimen en 160 afvalbakken ... 19
4.3 Variant 3 honden-uitlaatstroken en 55 afvalbakken ... 20
4.4 Variant 4 honden-uitlaatstroken en 105 afvalbakken ... 21
4.5 Variant 5 honden-uitlaatstroken en 160 afvalbakken ... 22
5 Inkomsten en uitgaven ... 24
5.1 Inkomsten en uitgaven per variant ... 24
5.2 Toelichting en extra informatie ... 25
6 Voorkeurvariant, monitoren en evalueren ... 27
6.1 Afweging en voorkeurvariant ... 27
6.2 Evaluatie 2028 ... 28
6.3 Actualiseren beleid in 2033 ... 28

BIJLAGEN:

1. Honden-uitlaatkaart versie februari 2021.
2. Verslagen participatieproces.
3. Exploitatiebegroting.
4. Communicatieplan Honden-uitlaatbeleid versie 1.2.

1 Inleiding

Er zijn veel mensen die gebruik maken van de Nijkerkse openbare ruimte, mensen ontmoeten elkaar, willen ontspannen, sporten of spelen. Deze openbare ruimte wordt ook gebruikt voor het uitlaten van honden. Honden die te weinig beweging krijgen, kunnen gestrest raken en daardoor ongewenst gedrag vertonen. Het is daarom belangrijk dat ze regelmatig worden uitgelaten, dat er gebieden zijn waar ze mogen spelen en rennen, en ruimte krijgen om natuurlijk gedrag te vertonen. Dit is goed voor de honden én de hondenbezitters. Voor de hondenbezitters kan het uitlaten van de hond een sociale en gezonde bezigheid zijn. Denk bijvoorbeeld aan de dagelijkse wandeling en het ontmoeten van andere mensen die in de buurt wonen. Het plezier en het gezelschap van een hond is voor sommige mensen erg belangrijk.

Naast plezier ervaren sommige mensen ook overlast van honden. De meeste mensen die dit melden vragen om iets te doen tegen hondenpoep. Dit blijkt onder andere uit de uitkomsten van de enquête die de gemeente in het kader van de Visie beheer openbare ruimte heeft uitgezet en meldingen openbare ruimte. Dit, en de toekomstige ontwikkelingen, zijn aanleiding om het huidige honden-uitlaatbeleid te actualiseren.

Evaluatie huidige beleid

Het huidige honden-uitlaatbeleid is in 2006 vastgesteld en in 2010 geëvalueerd. Uit de evaluatie van 2010 komt naar voren dat de hondenlosloopgebieden en de honden-uitlaatstroken goed worden gebruikt. Inwoners geven aan dat zij over het algemeen goed op de hoogte zijn van het honden-uitlaatbeleid. Naar aanleiding van deze evaluatie zijn een aantal afspraken gemaakt. In tabel 1 is een evaluatie van deze afspraken beschreven.

Tabel 1: evaluatie beleid 2010.

Categorie	Opmerking	Status
Voorzieningen	Een aantal uitlaatstroken in directe nabijheid van woningen opheffen en nieuwe stroken en losloopgebieden aanwijzen zoals op bijgaande plattegrond is aangegeven.	Zover te beoordelen zijn de afspraken nagekomen.
Communicatie	1. Jaarlijks een aangepaste folder zenden naar de hondenbezitters. 2. Periodiek voorlichting over het beleid geven via de Stad Nijkerk. 3. Hondenbezitters informeren over de hondenbelasting en over de verantwoordelijkheden van de hondenbezitters.	De gemeente communiceert met name via de website. Eén keer per jaar vindt voorlichting plaats via lokale media.

Reiniging	Huidig niveau van schoonmaken handhaven.	In 2010 had het verzorgende onderhoud een cijfer 8,9 (goed tot zeer goed, A-niveau). Op dit moment voert de gemeente het verzorgend onderhoud uit op A-niveau (hoog). Het schoonmaken van de uitlaatstroken is opgenomen in de contracten met de aannemers. Schoonmaken van de uitlaatstroken is een moment opname. Na een dag kan er alweer hondenpoep liggen. Uit meldingen blijkt dat niet altijd duidelijk is wat en wanneer er wordt schoongemaakt.
Handhaving	In de APV opnemen dat hondenbezitters verplicht zijn een opruimmiddel bij zich te hebben	Gereed. Deze wijziging is in de APV opgenomen.

1.1 Het huidige honden-uitlaatbeleid

Om de openbare ruimte leefbaar, schoon en veilig te houden heeft de gemeente een aantal afspraken gemaakt. Eén van die afspraken is dat hondenbezitters hun hond binnen de bebouwde kom aanlijnen en de hondenpoep opruimen. Buiten de bebouwde kom geldt wel opruimplicht, maar geen aanlijnplicht. Daarnaast is het verplicht om een opruimmiddel (zakje of schepje) bij te hebben. De gemeente heeft deze (en andere) afspraken vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De artikelen hebben onder andere de volgende bedoelingen:

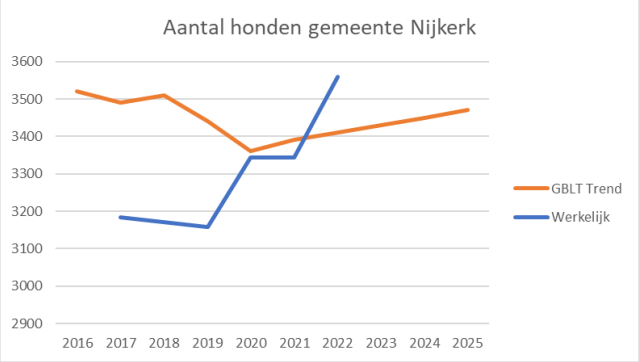
- De bescherming van de verkeersveiligheid, die door loslopende honden in gevaar kan worden gebracht.
- Het voorkomen van beschadiging aan eigendommen van derden.
- Het voorkomen van hinder voor voetgangers.
- Het bestrijden van verontreiniging (bijvoorbeeld van speelweiden). Straatverontreiniging kan grote gevaren opleveren voor de volksgezondheid. Ook wordt via hondenpoep die op straat, in parken en plantsoenen blijven liggen, het canine parvo virus verspreid. Dit virus veroorzaakt ernstige ziekte bij honden.
- Het voorkomen van schade en dierenleed, die worden veroorzaakt doordat loslopende honden jagen op andere dieren, met name schapen en kippen.

Daarnaast kan hondenpoep besmet zijn met Neospora caninum. Dit is een parasiet die vooral bij koeien een ongeboren vrucht veroorzaakt.

Uitzonderingen
In 2006 heeft de gemeente op de afspraken een aantal uitzonderingen gemaakt. Deze uitzonderingen gelden voor: (1) gebieden die verboden zijn voor honden, bijvoorbeeld bij speelplaatsen voor (kleine) kinderen of andere door het college aangewezen plaatsen, (2) hondenlosloopgebieden met opruimplicht, (3) hondenlosloopgebieden zonder opruimplicht, en (4) honden-uitlaatstroken waar hondenbezitters hun hond aangelijnd moeten houden, maar waar geen opruimplicht geldt.

Deze gebieden zijn weergegeven op de zogenaamde honden-uitlaatkaart (bijlage 1), en zijn in de openbare ruimte door middel van markeringen (borden) aangeduid.

Voor de eigenaar of houder van een geleidehond of sociale hulphond gelden een aantal uitzonderingen.

Figuur 1: aantal honden gemeente Nijkerk.

1.2 Hondenbelasting Nijkerk

Het aantal honden neemt de afgelopen jaren toe en de gemeente verwacht dat deze trend zich in de toekomst doorzet (zie figuur 1[1]).

In de gemeente Nijkerk laten hondenbezitters hun hond registreren en zij betalen hondenbelasting. In tabel 2 zijn de inkomsten van de afgelopen jaren weergegeven. De gemeente heeft in 2020 besloten om de hondenbelasting met 40% te verlagen. Dit besluit komt voort uit afspraken die gemaakt zijn in het kader van het coalitieakkoord en is bekrachtigd in de belastingverordening 2020.

Tabel 2: inkomsten honden-uitlaatbeleid (niet afgerond).

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hondenbelasting (één hond)	€ 69,10	€ 70,85	€ 72,20	€ 43,30	€ 44,20	€ 44,80
Hondenbelasting inkomsten	€ 241.200	€ 248.700	€ 248.400	€ 146.000	€ 166.000	Begroot € 165.000

1.3 De rol van de gemeente

De gemeente stelt het honden-uitlaatbeleid vast. Een aantal van deze afspraken wordt in de APV en honden-uitlaatkaart opgenomen. De gemeente kan handhavend optreden als de afspraken uit de APV niet worden nageleefd.

[1] In figuur 1 zijn de trend van het GBLT en het werkelijke aantal geregistreerde honden weergegeven. Hier zit een verschil in. Het GBLT berekent het aantal honden door de belasting te delen door het laagste tarief. Het werkelijk aantal honden is wat er op dat moment werkelijk geregistreerd is. In beide situaties is een stijging van het aantal honden zichtbaar.

Daarnaast faciliteert de gemeente Nijkerk het honden-uitlaatbeleid. Dit betekent dat de gemeente het onderhoud uitvoert op de honden-uitlaatstroken en losloopgebieden, ervoor zorgt dat de markering in stand blijft en de honden-uitlaatstroken schoongemaakt worden. De gemeente plaatst en onderhoudt afvalbakken, en zorgt ervoor dat deze worden geleegd.

Ondanks de huidige afspraken ervaren inwoners nog steeds overlast van hondenpoep. Ook is het niet voor iedereen duidelijk waar welke afspraken gelden en bestaan er vragen over de noodzaak van hondenbelasting. Dit zijn redenen om de afspraken te evalueren en het honden-uitlaatbeleid te actualiseren.

1.4 Deze actualisatie

Voor het actualiseren van het beleid zijn in 2021 en 2022 een aantal processtappen doorlopen. Het stappenplan naar het vaststellen van het beleid is hieronder omschreven.

1. Bij de voorbereiding van het beleid heeft de gemeente ruimte gegeven voor participatie. Daarnaast zijn de zogenaamde meldingen openbare ruimte en reacties die de gemeente heeft ontvangen bij het opstellen van de Visie beheer openbare ruimte (maart 2020) geanalyseerd. Deze zijn besproken met het panel Hondenbeleid Nijkerk. De resultaten van het participatieproces zijn opgenomen in bijlage 2 van dit plan.
2. De maatregelen zijn uitgewerkt. Dit heeft de gemeente gedaan op basis van de richting die uit het participatieproces naar voren kwam en eigen inbreng (bijvoorbeeld met betrekking tot financiën). Dit voorstel is in september 2021 met de raadscommissie besproken.
3. Het voorstel is aangepast op basis van de reactie uit de raadscommissie van september 2021. Het panel is geïnformeerd over het aangepaste plan.
4. In het najaar van 2022: consultatie gemeenteraad.
5. Het plan is aangepast op basis van de reactie uit de raadscommissie en voor besluitvorming aangeboden aan het college en gemeenteraad.

2 Kaders honden-uitlaatbeleid

Het actualiseren van het honden-uitlaatbeleid heeft onder andere raakvlak met de ingediende motie van 1 november 2018, de Visie beheer openbare ruimte (vastgesteld op 24 september 2020), wetgeving en resultaten uit pilot over speciale hondenpoepafvalbakken en participatie. Deze kaders zijn hieronder toegelicht.

2.1 Motie 1 november 2018 en gemeenteraad september 2021

In dit plan wordt uitvoering gegeven aan de motie uit 2018. Daarnaast is rekening gehouden met de eerdere besprekingen van de gemeenteraad die over dit onderwerp gaan.

Motie 2018

Op 1 november 2018 heeft de raad een motie aangenomen van De Lokale Partij. Deze motie heeft betrekking op de hondenbelasting en het in balans brengen van de inkomsten en de uitgaven. In deze motie verzoekt de gemeenteraad het college om:

- In gesprek te gaan over welke kosten moeten worden toegerekend aan het faciliteren van het honden-uitlaatbeleid en het bestrijden van overlast door honden.
- Met de gemeenteraad te bespreken hoe de inkomsten van de hondenbelasting in overeenstemming kunnen worden gebracht met de hiervoor bedoelde kosten.

Gemeenteraad in 2021

In september 2021 is een voorstel voor het honden-uitlaatbeleid met de raadscommissie besproken. Het voorstel is vervolgens door de gemeenteraad van de agenda afgevoerd. De raad heeft het college gevraagd om een nieuw plan en voorstel voor te bereiden. In 2021 gaf de raadscommissie een aantal aandachtpunten mee voor de verdere uitwerking. Het plan is hierop aangepast. Dit betekent onder andere:

- De optie voor extra afvalbakken is verwerkt in de varianten voor te nemen maatregelen.
- De evaluatie van de afspraken uit 2010 is opgenomen in het plan.
- De optie voor het behouden van de honden-uitlaatstroken is in het plan verwerkt.
- In het plan is een evaluatie van de meldingen opgenomen.
- De gemeente legt minder focus op communicatie(middelen).
- De gemeente richt zich op de afspraken binnen de bebouwde kom. Dit betekent dat de gemeente vasthoudt aan de huidige afspraken die voor het buitengebied gelden. Deze afspraken zijn: de hondenpoep moet worden opgeruimd en de hond hoeft buiten de bebouwde kom niet aangelijnd te zijn (APV, artikel 2:57 en artikel 2:58).
- Het MBO Amersfoort School voor Veiligheid is bij de voorbereidingen betrokken.

Raadscommissie in 2022

Op 6 oktober 2022 heeft de raadscommissie over het honden-uitlaatbeleid gesproken. De uitkomst van dit gesprek is verwerkt in dit plan en het voorstel. Dit betekent onder andere:

- We spreken van het “honden-uitlaatbeleid” in plaats van “hondenbeleid”.
- De categorieën die toegekend worden aan de uitgaven voor het honden-uitlaatbeleid blijven gehandhaafd.
- De gemeente hanteert het uitgangspunt dat de uitgaven en de inkomsten in balans zijn.
- De commissieleden van ChristenUnie-SGP en PRO21 hadden voorkeur voor variant 2. De commissieleden van VVD en CDA hadden voorkeur voor variant 4. De

commissieleden van De Lokale Partij hebben geen voorkeur uitgesproken. Bij de afweging is tegemoet gekomen aan de gesprekspunten.
- De gemeente heeft de paragraaf over communicatie uitgebreid en een communicatieplan aan de bijlagen bijgevoegd. De inzet van team handhaving is nader gespecificeerd.

2.2 Visie beheer openbare ruimte

Bij het vaststellen van de visie is afgesproken dat de gemeente de resultaten van dit participatieproces en het gedachtegoed van de visie meeweegt bij het actualiseren van het honden-uitlaatbeleid. In de Visie beheer openbare ruimte zijn de kaders voor het beheer, de instandhouding en de kwaliteit van de openbare ruimte beschreven. De gemeente heeft deze uitgewerkt in zes beheereffecten: (1) Inclusief, (2) Energiek, (3) Duurzaam, (4) Ruimte, (5) Ondernemend, en (6) Veilig. De kwaliteitsbeelden voor het beheer van de openbare ruimte zijn afgeleid van de effecten die de gemeente nastreeft. De gemeenteraad heeft besloten om de kwaliteit van het verzorgend beheer te optimaliseren naar niveau A. Dit betekent dat de gemeente meer aandacht besteedt aan onkruidbestrijding en het legen van afvalbakken. De gemeente zorgt samen met inwoners voor minder zwerfafval en het verminderen van overlast met betrekking tot hondenpoep.

Bij het opstellen van de Visie beheer openbare ruimte is een uitgebreid participatieproces georganiseerd. De algemene conclusie uit de enquête is dat inwoners vragen om voldoende afvalbakken, balans tussen hondenbezitters en niet-hondenbezitters en het honden-uitlaatbeleid actualiseren op basis van ervaringen met de hondenpoepbakken. Uit de enquête die de gemeente destijds heeft uitgevoerd blijkt dat:
- Inwoners zich ergeren aan hondenpoep.
- Inwoners vragen om meer afvalbakken.
- Er behoefte is aan meer hondenlosloopgebieden.
- Het niet altijd duidelijk is waar de uitzonderingsgebieden zijn en welk beleid er geldt.
- Er geen behoefte is aan extra regels of borden, en een aantal inwoners vraagt om extra handhaving.

2.3 Pilot hondenpoepafvalbakken, openbare ruimte, handhaven en participatie

Pilot speciale hondenpoepafvalbakken

De gemeente Nijkerk is op een aantal plaatsen een pilot gestart met speciale hondenpoep afvalbakken. De pilot in de bomenbuurt in Hoevelaken is geëvalueerd. Algemene conclusie is dat de buurt (hondenbezitters en niet-hondenbezitters) blij is dat de bakken er staan. De meeste hondenbezitters ruimen de hondenpoep netjes op. Daardoor is er minder poep op de straat of op het gazons en neemt de stankoverlast af.

Naar aanleiding van de evaluatie heeft de gemeente een speciale hondenpoepafvalbak bijgeplaatst met papieren zakjes. Het blijkt dat deze aanmerkelijk minder gebruikt wordt. Kiest de gemeente ervoor om op andere plaatsen een speciale hondenpoepafvalbak te plaatsen? Dan heeft een afvalbak met plastic (of afbreekbaar bio-plastic) zakjes de voorkeur.

Tabel 3: meldingen openbare ruimte 2018 tot oktober 2021 (hondenpoep).

Categorie	AANTAL
Schoonmaken	25
Afvalbakken	30
Algemeen	96
Communicatie	55
Gezondheid	1
Handhaven	10
Wensen honden-uitlaatstroken	10
Overig	3
TOTAAL	**230**

Meldingen openbare ruimte
In de periode 2018 tot oktober 2021 heeft de gemeente 230 meldingen ontvangen die betrekking hebben op hondenpoep in de openbare ruimte (tabel 3). De meeste van deze meldingen gaan over overlast van hondenpoep in het algemeen.

Vaak vragen mensen om een communicatiemiddel zoals een bord om bekend te maken dat er een opruimplicht geldt. Ongeveer 30 personen vragen om een afvalbak, het legen daarvan of het opruimen van zakjes die uit de dispenser zijn gevallen. Er worden veel verzoeken gedaan voor het schoonmaken van de honden-uitlaatstroken, een aantal mensen wil een extra honden-uitlaatstrook of meldt juist stankoverlast als gevolg van de honden-uitlaatstrook.

Handhaven
Aandacht voor handhaven blijft belangrijk. Dit wordt ook bevestigd door de onderzoeksresultaten van de MBO Amersfoort School voor Veiligheid. Zij hebben in 2022 onderzoek uitgevoerd in Hoevelaken. Hieruit blijkt dat mensen vinden dat zij niet goed op de hoogte zijn van de honden-uitlaatkaart, er behoefte is aan extra voorzieningen om zakjes weg te gooien en er meer gehandhaafd moet worden op het honden-uitlaatbeleid. De resultaten van dit onderzoek zijn in bijlage 2 opgenomen.

De handhaver ziet toe op de naleving van de regels die over het honden-uitlaatbeleid in de APV zijn vastgelegd. Handhaven betekent op heterdaad betrappen. Het bijdragen van ‘opruimmiddelen’ en de aanlijnplicht zijn controleerbaar. In de periode 2018 tot en met 2022 zijn geen proces-verbalen uitgeschreven die betrekking hebben op het honden-uitlaatbeleid. Hier zijn verschillende redenen voor:

- Ten eerste heeft de nadruk ook gelegen op de naleving van de regels die zijn ingesteld ter voorkoming van het coronavirus.
- Het honden-uitlaatbeleid blijft lastig te handhaven (voor het niet opruimen van hondenpoep is nog steeds een heterdaad nodig).
- De gemeente werkt vanuit het uitgangspunt dat het uitschrijven van een proces-verbaal geen doel op zich is. Het is een middel om hondenbezitters te overreden om de hondenpoep op te ruimen en/of hun hond aan te lijnen.

Gemiddeld wordt 10 keer per week een waarschuwing gegeven. Dit gebeurt met name op grond van het laten loslopen van honden in gebieden waar een aanlijnplicht geldt. De handhaver waarschuwt slechts een aantal keer per jaar op het niet opruimen van hondenpoep.[2]

Panel Hondenbeleid Nijkerk
In 2021 heeft de gemeente een panel Hondenbeleid gevormd. Het advies van het panel luidde: (1) Eenduidig en begrijpelijk beleid, (2) Zorg ervoor dat uitzonderingsgebieden herkenbaar zijn en hondenbezitters weten waar deze gebieden zijn, (3) Vergroot de kennis over het honden-uitlaatbeleid en de afspraken (door erover te communiceren), en voor de mensen die het echt niet willen (4) Blijf handhaven. De gemeente gebruikt de hondenbelasting om dit te bekostigen. Het advies is beschreven in bijlage 2 van dit plan.

2.4 Wetgeving

Voor het honden-uitlaatbeleid zijn een aantal wettelijke kaders relevant. Hierbij gaat het om de Wet dieren, wettelijke grondslag voor het heffen van hondenbelasting en de afspraken die de gemeente in de APV heeft vastgesteld.

Wet dieren
In de Wet dieren staat de intrinsieke waarde van het dier centraal. Dit betekent dat dieren een eigen waarde hebben. Dieren zijn wezens met gevoel. Dierenwelzijn gaat over de kwaliteit van het leven van dieren.[3] Het Besluit houders van dieren benadrukt het belang dat een dier voldoende wordt voorzien in zijn basisbehoeften zoals voeding, slaap en lucht, en ruimte wordt gelaten om natuurlijk gedrag te vertonen.

Hondenbelasting – artikel 226 van de Gemeentewet
Hondenbelasting is wettelijk belegd in artikel 226 van de Gemeentewet. Deze belasting is geen bestemmingsbelasting zoals de rioolheffing. Dit betekent dat de inkomsten ingezet mogen ten behoeve van algemene voorzieningen zoals het faciliteren van het honden-uitlaatbeleid of speelplekken.

De hondenbelasting is vaak onderwerp van gesprek. Het onderwerp heeft ook landelijk politieke aandacht. Op 10 juni 2021 zijn twee moties ingediend in de Tweede Kamer:

1. Motie waarin het Burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting» de regering verzoekt, om met een wetswijziging te komen waarin de wettelijke grondslag voor de hondenbelasting, artikel 226 van de Gemeentewet, uit de wet wordt geschrapt.
2. Motie waarin het Burgerinitiatief «Stop de Hondenbelasting» de regering verzoekt om,
   a) De financiële gevolgen voor gemeenten van de afschaffing van de hondenbelasting in kaart te brengen;
   b) In samenspraak met de VNG de mogelijkheid van afschaffing van de hondenbelasting te onderzoeken en daarbij de mogelijkheid van een redelijke overgangstermijn te betrekken;
   c) De Kamer voor de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het najaar van 2021 te informeren.

[2] Bron: team Handhaving.
[3] Bron: www.rvo.nl/onderwerpen/dierenwelzijn/wet-dieren.

De eerste motie is verworpen en de tweede motie is met meerderheid van stemmen aangenomen. Deze motie is op 31 oktober 2021 beantwoord in een kamerbrief (Kamerstuk 35569-3)[4]. In deze brief staat onder andere dat in 2020 in 193 gemeenten (52% van alle gemeenten) hondenbelasting geheven werd. De bandbreedte voor de heffende gemeenten ligt tussen 0,05% en 0,38% van de totale inkomsten. De trend is dat de laatste jaren steeds meer gemeenten de hondenbelasting opheffen. Verschillende gemeenten geven aan de hondenbelasting af te schaffen, omdat deze niet meer van deze tijd is, de handhaving te complex is, de uitgaven niet opwegen tegen de inkomsten of zij de lasten voor hun inwoners (in het bezit van een hond) willen verlichten. Gemeenten die de hondenbelasting nog wel heffen geven aan dat de inkomsten nodig zijn om honden-uitlaatbeleid te bekostigen, dat de afschaffing van de hondenbelasting zou leiden tot een lastenverzwaring voor andere inwoners (bijvoorbeeld door verhogen van de onroerendezaakbelasting) of dat gelet op de financiële positie van de gemeente deze inkomstenderving niet opgevangen kan worden.

Het kabinet en VNG zijn van mening dat de afschaffing van de hondenbelasting in een bredere context moet worden gewogen. De keuze voor een bredere herziening van het gemeentelijke belastinggebied is aan een nieuw kabinet. Op dit moment hebben deze moties dus geen directe gevolgen voor het honden-uitlaatbeleid in de gemeente Nijkerk. Dit betekent dat de gemeente besluit om wel of geen hondenbelasting te heffen.

In de omgeving van de gemeente Nijkerk zijn over de hondenbelasting verschillende standpunten ingenomen (tabel 4). In de gemeente Amersfoort is de hondenbelasting twee keer zo hoog, terwijl de gemeente Putten geen hondenbelasting heft. Van de gemeenten die hondenbelasting heffen, is die in de gemeente Nijkerk het laagst. Het tarief voor meer dan één hond en het kenneltarief zijn in de gemeente Nijkerk relatief hoog.

Tabel 4: tarievenvergelijking 2022.

2022	Ermelo	Putten	Harderwijk	Amersfoort	Barneveld	Nijkerk[5]
Eerste hond	€ -	€ -	€ 62,75	€ 93,36	€ 52,00	€ 44,80
Tweede hond	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 72,00	€ -
Derde hond	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Iedere volgende hond	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 89,00	€ 79,00
Kenneltarief [6]	€ -	€ -	€ -	€ 186,72	€ 124,00	€ 203,30

Verordening Hondenbelasting
In de Verordening Hondenbelasting zijn de afspraken met betrekking tot tarief en betaling van de hondenbelasting omschreven. Deze verordening wordt jaarlijks door de gemeenteraad vastgesteld.

[4] Bron: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z17803&did=2021D38287.
[5] Bron: https://gblt.nl/nijkerk/tarieven.
[6] Onder een kennel verstaan een inrichting als bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, van het Besluit houders van dieren, bestemd en gebruikt voor het fokken van honden voor de verkoop of aflevering van nakomelingen verstaan. Bron: Verordening hondenbelasting 2022.

Algemene Plaatselijke Verordening
Naast de wettelijke grondslag voor de hondenbelasting zijn de afspraken uit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van belang. Afspraken over opruimen, aanlijnen, gevaarlijke honden en hinder zijn vastgelegd in de APV, artikel 2:57, artikel 2:58 en artikel 2:59.

2.5 Aandacht voor andere (huis)dieren

De gemeente richt zich bij het honden-uitlaatbeleid op de honden. Daarnaast is de gemeente ervan bewust dat er mensen zijn die ook overlast ervaren van andere huisdieren zoals katten en paarden. De gemeente blijft daarom op de hoogte van ontwikkelingen die over deze huisdieren gaan.

Katten
In Nederland bestaat geen wettelijke grondslag voor kattenbelasting. Om deze reden mag de gemeente geen belasting heffen. Wel raadt de gemeente kattenbezitters aan om hun kat te laten chippen en daarmee eigenaren van katten te registreren. Daarnaast kunnen kattenbezitters hun katers laten castreren. Hierdoor heeft een kater minder drang om buiten te gaan zwerven en verkleint het de kans op kittens.

Paarden
In de periode 2018 tot oktober 2021 heeft de gemeente 9 meldingen ontvangen over paardenmest in de openbare ruimte. Vaak waren ruiter en paard onbekend. In de gemeente Nijkerk ligt de nadruk met name op het (laten) opruimen van de uitwerpselen in plaats van voorkomen dat een paard in de openbare ruimte poept. Dit staat omschreven in de toelichting van de APV. In de APV staat geen specifieke opruimplicht opgenomen. Een aantal gemeenten heeft dit wel gedaan, bijvoorbeeld gemeente Ermelo.

3 Visie op honden-uitlaatbeleid

Bij het actualiseren van het honden-uitlaatbeleid staat de onderstaande grondgedachte centraal. Deze sluit aan bij de uitgangspunten van de Visie beheer openbare ruimte en gedachtengoed van effect gestuurd beheer.

"In de gemeente Nijkerk staat de zorg voor een plezierige, fijne, veilige en schone leefomgeving centraal. Vanuit deze grondgedachte nemen we maatregelen die bijdragen aan het verminderen van overlast en een schone leefomgeving. Het vraagstuk met betrekking tot het honden-uitlaatbeleid vraagt om een integrale aanpak waarbij een goede balans tussen welzijn, communicatie, en handhaving belangrijk is. Dit alles doen we op een manier waarbij de inkomsten in balans zijn met de uitgaven die voor de uitvoering en beheer van het honden-uitlaatbeleid worden gedaan."

De grondgedachte is vertaald in drie kernwaarden, waarbij de balans tussen de inkomsten en de uitgaven als randvoorwaarde geldt. De kernwaarden zijn: (1) Samen voor een schone leefomgeving, (2) Verminderen van overlast, (3) Welzijn, communicatie en handhaving. De weging van deze kernwaarden is weergegeven in tabel 5. De gemeente gebruikt de kernwaarden onder andere om vijf varianten te toetsen:

- Variant 1: we houden het zoals het is.
- Variant 2: overal opruimen en 160 afvalbakken.
- Variant 3: honden-uitlaatstroken en 55 afvalbakken.
- Variant 4: honden-uitlaatstroken en 105 afvalbakken.
- Variant 5: honden-uitlaatstroken en 160 afvalbakken.

In dit hoofdstuk zijn de randvoorwaarden omschreven. Hoofdstuk 4 en 5 gaan vervolgens verder in op de varianten, inkomsten en uitgaven.

Tabel 5: kernwaarden honden-uitlaatbeleid (10 is heel belangrijk, 5 is minder belangrijk).

Belang	Schone leefomgeving	Verminderen overlast	Welzijn, communicatie en handhaving
Hoog ↕ Laag	10	8	7

3.1 Inkomsten en uitgaven in balans

Hondenbezitters betalen hondenbelasting en verwachten dat de gemeente dit geld grotendeels inzet voor extra service en het faciliteren van het honden-uitlaatbeleid. Daarom hanteert de gemeente het uitgangspunt dat de inkomsten en de uitgaven in balans zijn. Belangrijk aandachtspunt is dat de opbrengst van de hondenbelasting naast honden-uitlaatbeleid, ook gebruikt wordt als algemeen dekkingsmiddel van de begroting.

3.2 Samen voor een schone leefomgeving

We zorgen er samen voor dat de openbare ruimte voor iedereen een schone, fijne en veilige omgeving blijft. De gemeente houdt vast aan de afspraak dat de hondenpoep opgeruimd moet worden. Dit kan door de hondenpoep in een zak te verpakken en deze in de (gewone) afvalbak te doen. Hiermee houden we met elkaar de openbare ruimte schoon. De gemeente motiveert hondenbezitters om zich aan deze afspraak te houden. Dit doet de gemeente bijvoorbeeld door meer afvalbakken te plaatsen. Optimaal afvalbakkenbeleid stimuleert het gewenste gedrag, namelijk dat mensen de hondenpoep in de afvalbak gooien. Daarnaast kunnen afvalbakken mensen onbewust aansporen om altijd en overal schoon gedrag te vertonen.[7] De gemeente zet deze afvalbakken onder andere op honden-uitlaatroutes.

De gemeente onderhoudt ongeveer 28.000m^2 honden-uitlaatstroken. Deze stroken worden volgens het bestek door de aannemers schoongemaakt. De aannemers gebruiken hiervoor een poepzuiger of doen dit met handgereedschap (schep). De gemeente heeft geen poepzuiger in eigendom. De aannemers gebruiken eigen materieel. Behoudt de gemeente de honden-uitlaatstroken dan blijft dit zo. Kiest de gemeente voor variant 2 dan komt de bestekspost voor het opruimen van de hondenpoep te vervallen.

De gemeente begrijpt het belang van het gezelschap of hulp van een hond en denkt mee in mogelijkheden. De gemeente is zich ervan bewust dat het voor sommige mensen moeilijk is om de hondenpoep op te ruimen. Denk bijvoorbeeld aan mensen die een visuele handicap hebben of moeilijk kunnen bukken. In de APV zijn vrijstellingen opgenomen voor bezitters van geleidehond of sociale hulphond. Daarnaast zijn bezitters van blindengeleidehonden en assistentiehonden vrijgesteld van het betalen van hondenbelasting.

3.3 Verminderen overlast

Hondenpoep op plaatsen waar deze niet hoort, dat blijft een ergernis van veel mensen in de gemeente Nijkerk. Het plakt onder je schoen, laat vlekken achter op het tapijt en het stinkt behoorlijk. Daar komt bij dat veel hondenpoep op straat en in de berm een ongezonde leefomgeving tot gevolg heeft. De gemeente zorgt samen met inwoners voor het verminderen van overlast met betrekking tot hondenpoep. De basisafspraak blijft daarom: Hondenbezitters lijnen hun hond aan en ruimen de hondenpoep op. Om hen daarbij te faciliteren zorgt de gemeente voor een eenvoudig honden-uitlaatbeleid.

De gemeente markeert de gebieden waar uitzonderingen gelden. Deze zijn herkenbaar aangegeven. Veel van de markeringen zijn verouderd en worden vervangen. De gemeente kiest daarbij voor markeringen van een duurzaam materiaal en denkt daarbij aan gerecycled kunststof.

De gemeente analyseert en evalueert de meldingen openbare ruimte (MOR). De gemeente blijft dit ook in de toekomst doen.

[7] Bron: https://www.nederlandschoon.nl/kenniswijzer-zwerfafval/handreiking-optimalisatie-afvalbakken/.

3.4 Welzijn, communicatie en handhaving

Welzijn, communicatie en handhaving zijn drie belangrijke pijlers bij het honden-uitlaatbeleid.

Welzijn

In de gemeente Nijkerk en omgeving is nog steeds veel groene ruimte waar inwoners honden uitlaten. De gemeente verspreidt de druk op populaire uitlaatgebieden en legt relatie met andere beleidsvelden zoals het speelruimtebeleid. Hondenbezitters en kinderen maken namelijk gebruik van dezelfde stoepen, groenstroken en grasvelden. De afspraken dragen daarom ook bij aan het vergroten van de bespeelbaarheid van de woonomgeving.
De gemeente heeft aandacht voor het welzijn van de hond en de hondenbezitter. Een dagelijkse wandeling met de hond is gezond. Daarnaast zijn de hondenlosloopgebieden een welkome ontmoetingsplaats voor honden én hondenbezitters. Dit zijn de plaatsen waar honden hun energie kwijt kunnen en, alleen of met andere honden, mogen rennen en spelen. Op dit moment zijn er in de gemeente 4 omheinde hondenlosloopgebieden en ongeveer 20 hondenlosloopgebieden niet zijn omheind. De gemeente streeft ernaar dat de hondenlosloopgebieden in de directe omgeving van honden en hondenbezitters liggen. Op basis van de ervaring met hondenlosloopgebieden die de gemeente al heeft aangelegd is een oppervlakte van ongeveer 800 m^2 tot 1.000 m^2 wenselijk. De gemeente houdt dit als richtinggevende oppervlakte aan voor nieuw aan te leggen (omheinde) hondenlosloopgebieden. De gemeente heeft voorkeur voor een natuurlijke omheining, zoals water, struiken of haag. Dit sluit aan bij doelstellingen zoals biodiversiteit en onze aandacht voor de groene omgeving.

Figuur 2: voorbeeld honden-uitlaatkaart.

De gemeente richt de omheinde hondenlosloopgebieden standaard in met een bank en speciale hondenpoepafvalbak. De gemeente onderhoudt de omheining, de bank en de afvalbak. De losloopgebieden worden regelmatig gemaaid en gegraven gaten dicht gemaakt.

Honden houden van een leuke en spannende omgeving waar ze lekker kunnen spelen. De gemeente denkt dan bijvoorbeeld aan loopplanken, buizen, of verstopplekken.
De gemeente geeft hondenbezitters gelegenheid om de (omheinde) hondenlosloopgebieden in te richten en initiatieven te starten. De gemeente biedt ook ruimte aan sociale initiatieven zoals het verbinden van hondenbezitters en niet-hondenbezitters, kinderen op een positieve manier laten kennismaken met honden, of wandelen met honden met als doel eenzaamheid of angst tegen te gaan. Voorstellen kunnen bijvoorbeeld worden ingediend via de “Stimuleringsregeling participatie beheer openbare ruimte”.

Communicatie

De gemeente kan gedrag stimuleren door gelegenheid aan te bieden en inwoners te motiveren. Een voorbeeld van het bieden van gelegenheid is het plaatsen van afvalbakken. Bij motiveren gaat het ook om communicatie. De communicatie over het honden-uitlaatbeleid is gericht op het ontwikkelen en onderhouden van langdurige relaties. De gemeente zet

daarbij in op een positieve boodschap en verstrekken van begrijpelijke informatie. Hierbij kan uitwisseling van interpretaties en betekenissen plaatsvinden.

Vertrouwen, onderling begrip en respect staan centraal. Hoe de gemeente dit doet, staat omschreven in een communicatieplan. Deze is bijgevoegd als bijlage 4 van dit plan. De communicatieboodschap sluit aan op de visie van de gemeente Nijkerk over het honden-uitlaatbeleid. De communicatieboodschap over het honden-uitlaatbeleid is als volgt:

"We zorgen ervoor dat de openbare ruimte voor iedereen een schone, fijne en veilige omgeving blijft. De gemeente houdt vast aan de afspraak dat de hondenpoep opgeruimd moet worden en honden binnen de bebouwde kom aangelijnd moeten zijn. De hondenbezitter kan hondenpoep opruimen door deze in een zak te verpakken en in de (gewone) afvalbak te doen. Hiermee houden we met elkaar de openbare ruimte schoon. Deze afspraken hebben onder andere de volgende bedoelingen:

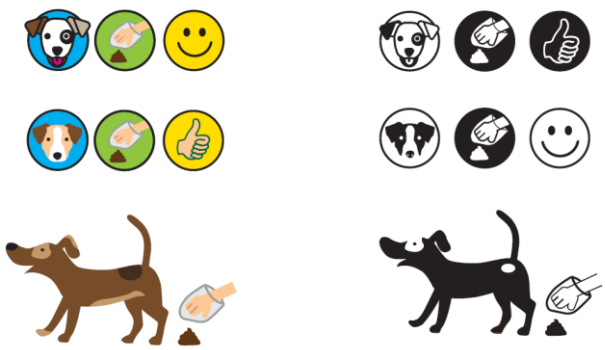
- *Schoon houden van de openbare ruimte en voorkomen van (dier)ziekten.*
- *Het voorkomen van hinder voor voetgangers.*
- *De bescherming van de verkeersveiligheid die door loslopende honden in gevaar kan worden gebracht.*
- *Het voorkomen van schade en dierenleed."*

Om het doel te bereiken zet de gemeente verschillende communicatiemiddelen in. Denk daarbij aan een jaarlijks bericht in de lokale krant, informatie op de website en op de afvalkalender, inwonerstevredenheidsonderzoek, aanbrengen van reverse-graffiti[8] op locaties die regelmatig worden bevuild en een honden-uitlaatkaart.

Na het besluit over het beleidskader actualiseert de gemeente de honden-uitlaatkaart. Dit doet de gemeente volgens het format zoals deze op figuur 2 is weergegeven. Inwoners kunnen invloed uitoefenen op de honden-uitlaatkaart en locatie van uitzonderingsgebieden zoals hondenlosloopgebieden en gebieden die verboden zijn voor honden. De gemeente plaatst extra afvalbakken op honden-uitlaatroutes. Hondenbezitters denken mee over de routes en kunnen aangeven op welke routes nog behoefte is aan extra afvalbakken. De honden-uitlaatkaart wordt uiteindelijk door het college vastgesteld. Dit is conform de APV, artikel 2:57, tweede lid, en artikel 2:58, vierde lid.

De gemeente Nijkerk hanteert bij alle communicatie een huisstijl. Deze is gericht op positieve stimulans om hondenpoep op te ruimen, zie figuur 3.

[8] Reverse-graffiti (omgekeerde graffiti) is een tijdelijke en duurzame manier van graffiti. Door middel van water en een hogedrukreiniger wordt er een afbeelding op de stoep aangebracht. De afbeelding blijft enkele weken zichtbaar.

Figuur 3: huisstijl honden-uitlaatbeleid.

Handhaven
De gemeente handhaaft het honden-uitlaatbeleid. Dit doet de gemeente door navolgen van meldingen en surveillance in de wijk. De gemeente zet in op handhaving zonder de huidige inzet uitbreiden. De gemeente geeft de komende jaren meer prioriteit aan het naleven van de afspraken over het honden-uitlaatbeleid en laat de inzet zien.

Dit doet de gemeente door waarschuwingen (en eventueel proces-verbaal) consequent te registreren. Naast de reguliere taken organiseert de gemeente twee keer in het jaar een handhavingsactie. De gemeente richt deze inzet specifiek op naleving van het honden-uitlaatbeleid in wijken waar de gemeente veel meldingen ontvangt. De gemeente organiseert deze acties in het voorjaar en najaar en bereidt deze integraal voor in een overleg tussen de teams handhaving, communicatie en het beheer van de openbare ruimte.

4 Varianten voor actualisatie

Uit de voorgaande hoofdstukken blijkt dat een aantal inwoners nog overlast ervaart van hondenpoep, er behoefte is aan extra afvalbakken en (omheinde) hondenlosloopgebieden, en hondenbelasting in overeenstemming wordt gebracht met de uitgaven voor het honden-uitlaatbeleid. Voor het aanpakken van deze vraagstukken zijn vijf varianten mogelijk.

De gemeente heeft deze vijf varianten aan de kernwaarden getoetst. De varianten en toetsing zijn in de hoofdstuk toegelicht. Op basis van deze analyse heeft variant 2 voorkeur (zie tabel 6). Deze variant onderscheidt zich met name op de kernwaarden (1) Verminderen overlast, en (2) Welzijn, communicatie en handhaving.

	Cijfer
onvoldoende	3
matig	5
goed	7
zeer goed	10

Tabel 6: totaalscores varianten (kernwaarde * cijfer variant).

Waarden	Variant 1		Variant 2		Variant 3		Variant 4		Variant 5	
Schone leefomgeving	3	30	7	70	5	50	7	70	10	100
Verminderen overlast	5	40	10	80	5	40	7	56	7	56
Welzijn, communicatie en handhaving	5	35	10	70	7	49	7	49	7	49
Totaal	**105**		**220**		**139**		**175**		**205**	
Voorkeur	**5**		**1**		**4**		**3**		**2**	

4.1 Variant 1 we houden het zoals het is

De gemeente zet het huidige beleid voort.

Basisafspraken:

- Inkomsten en uitgaven in balans: 20% tariefverlaging.
- Behouden van de honden-uitlaatstroken.
- Vervangen van de huidige markeringen.
- Extra communicatie.
- Meer prioriteit geven aan handhaven.

Weging variant 1

Kernwaarde	Score	Toelichting
Schone leefomgeving	3	1. TEGEN Geen verandering in afspraken. De gemeente plaatst geen extra afvalbakken.
Verminderen overlast	5	1. NEUTRAAL De gemeente verwacht dat de overlast iets afneemt. De markeringen worden vervangen en

		inwoners kunnen kennisnemen van het honden-uitlaatbeleid. 2. TEGEN (Stank)overlast en onduidelijkheid met betrekking tot de honden-uitlaatstroken blijven.
Welzijn, communicatie en handhaving	5	1. TEGEN Honden-uitlaatstroken en spelende kinderen gaan niet altijd goed samen. Vooral als kinderen avontuurlijk spelen (bijvoorbeeld in de struiken) blijft er op plekken een dilemma tussen beide beleidsvelden. 2. TEGEN Inmiddels realiseert de gemeente al op verschillende plaatsen omheinde hondenlosloopgebieden en extra afvalbakken. De gemeente doet dit bijvoorbeeld naar aanleiding van verzoeken van inwoners of in het kader van wijkontwikkelingen. Kiest de gemeente ervoor om het te houden zoals het is, dan worden deze maatregelen gedeeltelijk teruggedraaid en stopgezet. Dit kan gevolgen hebben voor projecten en draagvlak in de buurt. 3. NEUTRAAL Handhaven op het honden-uitlaatbeleid, en specifiek het opruimen van hondenpoep, blijft lastig. Geen verandering ten opzichte van het huidige beleid.

4.2 Variant 2 overal opruimen en 160 afvalbakken

Basisafspraken:
- Inkomsten en uitgaven in balans: geen tariefverlaging.
- Vervangen van de huidige markeringen (met uitzondering van de vervallen honden-uitlaatstroken).
- Extra communicatie.
- Meer prioriteit geven aan handhaven.

Inzet op:
- De honden-uitlaatstroken vervallen.
- Op de plaats van de “oude” uitlaatstrook plaatst de gemeente afvalbakken. In deze variant gaat de gemeente uit van 160 extra speciale hondenpoepafvalbakken. De gemeente plaatst deze op de plekken waar de uitlaatstroken waren en op honden-uitlaatroutes. Dit komt neer op 12 afvalbakken per 1.000 inwoners.
- Realiseren van 10 extra (omheinde) hondenlosloopgebieden.

Weging variant 2

Kernwaarde	Score	Toelichting
Schone leefomgeving	7	1. VOOR In plaats van de honden-uitlaatstroken plaatst de gemeente 160 extra speciale hondenpoepafvalbakken.
Verminderen overlast	10	1. VOOR De boodschap is helder. Het honden-uitlaatbeleid is eenvoudig en begrijpelijk: overal geldt een aanlijn- en opruimplicht met uitzondering van de hondenlosloopgebieden en de plekken die verboden zijn voor honden. 2. VOOR Honden-uitlaatstroken vervallen waardoor stankoverlast bij de honden-uitlaatstroken afneemt. 3. VOOR Geen onduidelijkheid meer over het schoonmaken van de honden-uitlaatstroken.
Welzijn, communicatie en handhaving	10	1. VOOR Dilemma tussen spelen en het honden-uitlaatbeleid is weggenomen. Hondenpoep moet overal worden opgeruimd. 2. VOOR Positief voor dierwelzijn. Er zijn plekken waar honden ook binnen de bebouwde kom lekker los kunnen rennen en spelen. 3. VOOR Positief voor sociaal welzijn. Extra inzet op ontmoetingsplekken voor hondenbezitters in de wijk. 4. VOOR Minder obstakels (zoals markeringen) in de openbare ruimte. Bij hondenlosloopgebieden overweegt de gemeente grotere markeringen. 5. VOOR De afspraken zijn beter te handhaven. Er geldt overal opruimplicht.

4.3 Variant 3 honden-uitlaatstroken en 55 afvalbakken

Basisafspraken:

- Inkomsten en uitgaven in balans: 10% tariefverlaging.
- Behouden van de honden-uitlaatstroken.
- Vervangen van de huidige markeringen.
- Extra communicatie.
- Meer prioriteit geven aan handhaven.

Inzet op:

- Plaatsen van extra afvalbakken. In deze variant gaat de gemeente uit van 55 extra speciale hondenpoepafvalbakken. Dit komt neer op 9 afvalbakken per 1.000 inwoners.
- Realiseren van 5 extra (omheinde) hondenlosloopgebieden.

Weging variant 3

Kernwaarde	Score	Toelichting
Schone leefomgeving	5	1. VOOR Er komt een beperkt aantal speciale hondenpoepafvalbakken bij. De gemeente plaatst deze in ieder geval in de directe omgeving van hondenlosloopgebieden en op honden-uitlaatroutes.
Verminderen overlast	5	1. TEGEN (Stank)overlast en onduidelijkheid met betrekking tot de honden-uitlaatstroken blijven. 2. VOOR Mogelijk dat de overlast iets afneemt. De markeringen zijn vervangen en inwoners kunnen kennisnemen van het honden-uitlaatbeleid. Op een aantal plaatsen neemt overlast af als gevolg van extra afvalbakken.
Welzijn, communicatie en handhaving	7	1. VOOR Positief voor dierwelzijn. Er komen extra plekken waar honden ook binnen de bebouwde kom lekker los kunnen rennen en spelen. 2. VOOR Positief voor sociaal welzijn. Op een beperkt aantal plekken komt een hondenlosloopgebied in de wijk. 3. TEGEN Honden-uitlaatstroken en spelende kinderen gaan niet altijd goed samen. Vooral als kinderen avontuurlijk spelen (bijvoorbeeld in de struiken) blijft er op plekken een dilemma tussen beide beleidsvelden. 4. NEUTRAAL Handhaven op het honden-uitlaatbeleid blijft lastig. Geen verandering in het huidige beleid.

4.4 Variant 4 honden-uitlaatstroken en 105 afvalbakken

Basisafspraken:
- Inkomsten en uitgaven in balans: geen tariefverlaging.
- Behouden van de honden-uitlaatstroken.
- Vervangen van de huidige markeringen.
- Extra communicatie.
- Meer prioriteit geven aan handhaven.

Inzet op:
- Plaatsen van extra afvalbakken. In deze variant gaat de gemeente uit van 105 extra speciale hondenpoepafvalbakken. Dit komt neer op 10 afvalbakken per 1.000 inwoners.
- Realiseren van 5 extra (omheinde) hondenlosloopgebieden.

Weging variant 4

Kernwaarde	Score	Toelichting
Schone leefomgeving	7	1. VOOR Deze variant scoort iets hoger dan variant 3. Reden hiervoor dat er meer afvalbakken worden geplaatst. Door de hondenbezitter op meer plekken te faciliteren verwacht de gemeente dat hondenbezitters de hondenpoep beter opruimen.
Verminderen overlast	7	1. TEGEN (Stank)overlast en onduidelijkheid met betrekking tot de honden-uitlaatstroken blijven. 2. VOOR Mogelijk dat de overlast iets afneemt. Op een aantal plaatsen neemt overlast af als gevolg van extra afvalbakken. De markeringen zijn vervangen en inwoners kunnen kennisnemen van het honden-uitlaatbeleid. Deze variant scoort iets hoger dan variant 3. Reden hiervoor dat er meer afvalbakken worden geplaatst. De gemeente verwacht dat hondenbezitters de hondenpoep beter opruimen.
Welzijn, communicatie en handhaving	7	1. VOOR Positief voor dierwelzijn. Er komen extra plekken waar honden ook binnen de bebouwde kom lekker los kunnen rennen en spelen. 2. VOOR Positief voor sociaal welzijn. Op een beperkt aantal plekken komt een (omheind) hondenlosloopgebied in de wijk. 3. TEGEN Honden-uitlaatstroken en spelende kinderen gaan niet altijd goed samen. Vooral als kinderen avontuurlijk spelen (bijvoorbeeld in de struiken) blijft er op een aantal plekken een dilemma tussen beide beleidsvelden. 4. NEUTRAAL Handhaven op het honden-uitlaatbeleid blijft lastig. Geen verandering in het huidige beleid.

4.5 Variant 5 honden-uitlaatstroken en 160 afvalbakken

Basisafspraken:

- Inkomsten en uitgaven in balans: geen tariefverlaging.
- Behouden van de honden-uitlaatstroken.
- Vervangen van de huidige markeringen.
- Extra communicatie.
- Meer prioriteit geven aan handhaven.

Inzet op:

- Plaatsen van extra afvalbakken. In deze variant gaat de gemeente uit van 160 extra speciale hondenpoepafvalbakken. Dit komt neer op 12 afvalbakken per 1.000 inwoners.
- Realiseren van 5 extra (omheinde) hondenlosloopgebieden.

Weging variant 5

Kernwaarde	Score	Toelichting
Schone leefomgeving	10	VOOR Deze variant scoort iets beter dan variant 2 en 4. Er worden meer afvalbakken geplaatst. Door de hondenbezitter op meer plekken te faciliteren verwacht de gemeente dat hondenbezitters de hondenpoep beter opruimen.
Verminderen overlast	7	1. TEGEN (Stank)overlast en onduidelijkheid met betrekking tot de honden-uitlaatstroken blijven. 2. VOOR Mogelijk dat de overlast iets afneemt. Op een aantal plaatsen neemt overlast af als gevolg van extra afvalbakken. De markeringen zijn vervangen en inwoners kunnen kennisnemen van het honden-uitlaatbeleid.
Welzijn, communicatie en handhaving	7	1. VOOR Positief voor dierwelzijn. Er komen extra plekken waar honden ook binnen de bebouwde kom lekker los kunnen rennen en spelen. 2. VOOR Positief voor sociaal welzijn. Op een beperkt aantal plekken komt een (omheind) hondenlosloopgebied in de wijk. 3. TEGEN Honden-uitlaatstroken en spelende kinderen gaan niet altijd goed samen. Vooral als kinderen avontuurlijk spelen (bijvoorbeeld in de struiken) blijft er op een aantal plekken een dilemma tussen beide beleidsvelden. 4. NEUTRAAL Handhaven op het honden-uitlaatbeleid blijft lastig. Geen verandering in het huidige beleid.

5 Inkomsten en uitgaven

In dit hoofdstuk zijn de maatregelen omschreven en wordt ingegaan op de inkomsten en de uitgaven voor het honden-uitlaatbeleid.

5.1 Inkomsten en uitgaven per variant

In tabel 7 zijn per variant de inkomsten en de uitgaven weergegeven. De uitgaven die toegerekend zijn aan het faciliteren van het honden-uitlaatbeleid en het bestrijden van overlast door honden zijn ingedeeld in vijf categorieën: (1) Hondenbelasting en controle, (2) Inrichting en investering, (3) Onderhoud en reinigen, (4) Beleid en communicatie, en (5) Handhaving. Bijvoorbeeld zijn het realiseren, maaien van de hondenlosloopgebieden en vervangen van omheining en legen van afvalbakken als uitgave meegenomen. In bijlage 3 is een exploitatiebegroting opgenomen.

Tabel 7: jaarlijkse inkomsten en uitgaven (afgerond op 100).

Referentiejaar 2026*	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4	Variant 5	Begroting 2023
(1) Hondenbelasting en controle	€ 14.500	€ 14.500	€ 14.500	€ 14.500	€ 14.500	€ 14.500
(2) Inrichting en investering	€ 3.800	€ 24.600	€ 13.600	€ 15.800	€ 18.400	€ -
(3) Onderhoud en reinigen	€ 52.400	€ 70.400	€ 69.600	€ 76.300	€ 84.000	€ 54.500
(4) Beleid en communicatie	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 100
(5) Handhaving	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	€ 38.000
SOM uitgaven	**€112.700**	**€151.500**	**€139.700**	**€148.600**	**€158.900**	**€107.100**
SOM begrote inkomsten	**€169.000**	**€169.000**	**€169.000**	**€169.000**	**€169.000**	**€169.000**

* Referentiejaar 2026 omdat dan alle kosten structureel in beeld zijn en dan de varianten onderlijk te zijn vergelijken.

De gemeente houdt bij variant 1, 3, 4 en 5 rekening met een extra uitgave van €7.500 voor het verwijderen en afvoeren van markeringen. Bij variant 2 ligt deze uitgave wat hoger. Reden hiervoor is het verwijderen en afvoeren van de markeringen van alle honden-uitlaatstroken. De extra investering is daarom €15.000.

Daarnaast geeft de gemeente impuls aan communicatie van €2.000. De gemeente zet dit bedrag onder andere in voor het actualiseren van de honden-uitlaatkaart en voor het bekend maken van het geactualiseerde beleid. De kosten zijn verder toegelicht in bijlage 4 van dit plan.

Tabel 8: investeringen en eenmalige kosten.

	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4	Variant 5
Markeringen, bank bij hondenlosloopgebieden en mal voor reverse graffiti	€43.700	€49.500	€53.900	€53.900	€53.900
Omheinde hondenlosloopgebied en afvalbakken	-	€192.700	€82.900	€109.800	€139.400
Totaal	**€43.700**	**€242.200**	**€136.800**	**€163.700**	**€193.300**
Verwijderen markeringen	*€7.500*	*€15.000*	*€7.500*	*€7.500*	*€7.500*
Communicatie	*€2.000*	*€2.000*	*€2.000*	*€2.000*	*€2.000*

Tarieven hondenbelasting
Brengt de gemeente de inkomsten en de uitgaven in balans? Dan is tariefverlaging mogelijk bij variant 1 en 3. Hierbij houdt de gemeente rekening met een marge van ongeveer 10%. Reden hiervoor is dat de inkomsten afhankelijk zijn van het aantal honden. Op basis van dit uitgangspunt is bij variant 1 een tariefverlaging mogelijk van 20% en bij variant 3 tariefverlaging van 10%.

Belangrijk aandachtspunt is dat de opbrengst van de hondenbelasting naast honden-uitlaatbeleid, ook gebruikt wordt als algemeen dekkingsmiddel van de begroting. In geval van opheffen of verlagen van de hondenbelasting moet alternatieve dekking worden gevonden. Dit geldt ook bij variant 2, 4 en 5 waarbij de inkomsten (nagenoeg) volledig ten behoeve van het honden-uitlaatbeleid worden uitgegeven. Relevant is:

- De varianten 2 tot en met 5 hebben hogere kosten tot gevolg.
- Brengt de gemeente de inkomsten en uitgaven in balans? Dan zijn minder inkomsten die als algemeen dekkingsmiddel ingezet kunnen worden.

5.2 Toelichting en extra informatie

Hieronder zijn een aantal onderdelen verder toegelicht en onderbouwd:

Inkomsten versus uitgaven
In de begroting gaat de gemeente uit van inkomsten €169.000. In werkelijkheid kunnen de inkomsten van de hondenbelasting lager of hoger uitvallen.

Hondenlosloopgebieden
Bij deze berekening is uitgegaan van een afschrijving van 10 jaar voor de omheinde hondenlosloopgebieden en 15 jaar voor banken en afvalbakken. Dit is conform de Financiële verordening 2019.

Afvalbakken
Het landelijk gemiddelde aantal afvalbakken in 2018 is 13 per 1.000 inwoners.[9] In de gemeente Nijkerk staan op dit moment relatief weinig afvalbakken. Het beleid tot nu is dat de gemeente terughoudend is met het plaatsen van extra afvalbakken. In de berekening is de gemeente uitgegaan van 355 afvalbakken. Dit zijn er ongeveer 8 afvalbakken per 1.000 inwoners. De basis voor het aantal afvalbakken staat genoemd in het beheerplan straatmeubilair. Uit gesprek met dagelijks beheer en inventarisatie bleek vervolgens dat er in de praktijk meer afvalbakken staan. Om deze reden heeft de gemeente het aantal uit het beheerplan met een marge van 10% verhoogd.

Uitgaven voor het plaatsen van gewone en hondenpoep-afvalbakken zijn ongeveer gelijk, echter een speciale bak is arbeidsintensiever. De speciale hondenpoep-afvalbakken hebben extra uitgaven €85 per doos hondenpoepzakken, één doos gaat ongeveer een maand mee en voorziet voor 10 afvalbakken. Dit bedrag is exclusief stortkosten en de arbeid die nodig is voor het vullen van zakken en legen van de afvalbak.

Vervangingskosten afvalbakken
In de begroting wordt rekening gehouden met vervangen van de afvalbakken en andere voorzieningen. Het vervangen van afvalbakken wordt op basis van inspecties bepaald. In huidige beheerplan is voor vervangen van de afvalbakken (323 stuks) een bedrag opgenomen van €39.000.

Rentepercentage en referentiejaar
Op basis van de investering, afschrijving en rente zijn de jaarlijkse kapitaallasten berekend. Voor investeringen is een rentepercentage aangehouden van 2%. De gemeente heeft 2026 als referentiejaar genomen omdat op dat moment alle uitgaven in beeld zijn.

[9] Bron: https://www.benchmarkschoon.nl/cijfers/. Volgens dit onderzoek is er weinig verschil in afvalbakkendichtheid tussen de stedelijkheidsklassen.

6 Voorkeurvariant, monitoren en evalueren

Op basis van de uitgangspunten heeft **variant 2** voorkeur. De gemeente verwacht dat de overlast van honden(poep) verminderd en de openbare ruimte van de gemeente Nijkerk schoon en leefbaar blijft. Alle resultaten van het honden-uitlaatbeleid zullen niet direct merkbaar zijn. Daarom zet de gemeente het honden-uitlaatbeleid voor een periode van 10 jaar voort en evalueert deze na 5 jaar.

6.1 Afweging en voorkeurvariant

De afweging tussen de varianten is hieronder toegelicht.

Afweging op basis van de kernwaarden

Bij variant 1 is er geen verandering ten opzichte van de huidige afspraken. Dit betekent dat er geen extra afvalbakken geplaatst worden en de gemeente lopende afspraken met betrekking tot extra omheinde losloopgebieden stopzet of gedeeltelijk terugdraait. Deze variant scoort daarom het laagst van alle vijf en valt om deze reden af.

Variant 2 onderscheidt zich op de kernwaarden: (1) Verminderen overlast, en (2) Welzijn, communicatie en handhaving. Het honden-uitlaatbeleid is eenvoudig en begrijpelijk: Overal geldt een aanlijn- en opruimplicht. Uitzonderingen zijn de hondenlosloopgebieden (daar mag de hond los lopen, maar geldt wel een opruimplicht) en de plekken die verboden zijn voor honden. Deze boodschap is eenvoudig uit te leggen, na te leven en te handhaven. Op de plek waar nu een uitlaatstrook is plaatst de gemeente een speciale hondenpoepafvalbak.

Bij variant 1, 3, 4 en 5 handhaaft de gemeente de honden-uitlaatstroken. (Stank)overlast en onduidelijkheid met betrekking tot de honden-uitlaatstroken blijft. Handhaven blijft lastig. Variant 4 en 5 onderscheiden zich van variant 3 door extra afvalbakken. Door de hondenbezitter op meer plekken te faciliteren verwacht de gemeente dat deze hondenpoep beter opruimt. De kosten voor onderhoud en reinigen zijn het hoogst bij variant 5. Reden hiervoor is dat de honden-uitlaatstroken gehandhaafd worden. Deze worden regelmatig schoongemaakt. Daarnaast worden de extra afvalbakken regelmatig geleegd en voorzien van afvalzakjes.

Uitgaven

De uitgaven van variant 2 zijn hoger dan de andere varianten. Reden hiervoor is dat er voor deze variant meer investeringen worden gedaan. Om het honden-uitlaatbeleid uit te voeren is extra krediet nodig van €242.000 (2024: €186.000 en 2025: €56.000), en conform de bijgevoegde exploitatiebegroting (bijlage 3), extra structureel budget van €44.400 (oplopend 2024: €23.900; 2025: €22.900 en vanaf 2026: €44.400).

De gemeente voert daarvoor onder andere de onderstaande maatregelen uit:

- De huidige markeringen (met uitzondering van de honden-uitlaatstroken) vervangen.
- Plaatsen afvalbakken. In deze variant is uitgegaan van 160 extra speciale hondenpoepafvalbakken.
- Realiseren van 10 extra (omheinde) hondenlosloopgebieden (2024: 5 losloopgebieden en 2025: 5 losloopgebieden.

6.2 Evaluatie 2028

In 2028 evalueert de gemeente Nijkerk het honden-uitlaatbeleid. De monitoringsinstrumenten zijn in tabel 9 genoemd.

Inwoners van de gemeente Nijkerk reageren 1 keer in de 2 jaar op een inwonerstevredenheidsenquête over (het beheer van) de openbare ruimte. In deze enquête stelt de gemeente ook vragen over (de uitvoering van) het honden-uitlaatbeleid. De kosten voor het inwonerstevredenheidsonderzoek worden meegenomen bij het actualiseren van het groenbeleidsplan en -beheerplan.

Tabel 9: monitoren en evalueren 2028.

Kernwaarde	Norm	Meten
Schone leefomgeving	Er staan voldoende afvalbakken en deze staan op de goede plek.	De afgesproken maatregelen zijn uitgevoerd.
	Voldoet de verzorging aan beeldkwaliteit niveau A.	Analyse schouwrapporten.
Verminderen overlast	Het beleid is begrijpelijk.	Analyse MOR meldingen. Evaluatie met panel Hondenbeleid Nijkerk.
	De overlast neemt af.	Inwoners-tevredenheidsonderzoek 2027: honden-uitlaatbeleid scoort minimaal een 7.
Welzijn, communicatie en handhaving	Hondenlosloopgebieden worden gebruikt als ontmoetingsplaats.	2 initiatieven voor het inrichten van een hondenlosloopgebied tot ontmoetingsplaats.
	Inwoners weten informatie te vinden.	Inwoners geven communicatie over het honden-uitlaatbeleid minimaal een 7.
	Er hoeft minder gehandhaafd te worden.	Analyse meldingen handhaving.
Inkomsten en uitgaven	Inkomsten en uitgaven zijn in balans.	

6.3 Actualiseren beleid in 2033

De gemeente actualiseert het beleid in 2033. Bij het actualiseren van het beleid stelt de gemeente vragen als:

- Past het huidige honden-uitlaatbeleid nog bij de behoeften van de inwoners in de gemeente Nijkerk? Actie: eventueel actualiseren van het honden-uitlaatbeleid.
- Passen de inkomsten nog bij de uitgaven voor het bestrijden van overlast en faciliteren van het honden-uitlaatbeleid?

Op dat moment actualiseert de gemeente de honden-uitlaatkaart en informatievoorziening.

Bijlage 1: Honden-uitlaatkaart

- Honden-uitlaatkaart, versie februari 2021.

Bijlage 2: Verslagen participatieproces

Verslag bijeenkomst 1 juni met het panel Hondenbeleid Nijkerk en plan (april 2021) met daarin:

- Resultaten uit de participatie visie beheer openbare ruimte.
- Verslag van de beeldvormende en oordeelvormende bijeenkomst op 10 maart.
- Resultaten uit de enquête panel Hondenbeleid.

En resultaten onderzoek MBO Amersfoort School voor Veiligheid.

Bijlage 3: Exploitatiebegroting

Bijlage 4: Communicatieplan Honden-uitlaatbeleid

- Versie 1.2, februari 2023